

2023-06-19

§ 116 2023.241 KS

Uppdrag språkrav inom social välfärd

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 12 december, § 192 inom ramen för budget 2023-2025 att ge uppdrag till Kommunledningskontoret att införa språkrav och tillhörande obligatorisk språkutbildning för all kommunal välfärdspersonal.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 29 maj 2023 lämnat följande yttrande:

Kommunledningskontoret har utrett frågan om möjligheterna att införa språkrav och tillhörande obligatorisk utbildning för all kommunal välfärdspersonal. För att säkerställa att våra medarbetare har kompetens att möta våra brukares/barns/elevs behov på bästa sätt, föreslås att införa språknivå B1 som ett krav vid rekrytering av nyanställda medarbetare inom ramen för välfärdsuppdraget. Genom att fastställa denna språknivå som en standard för språkkunskaper hos kommunal välfärdspersonal säkerställs en enhetlig och ändamålsenlig kommunikationsförmåga inom organisationen.

Språknivå B1, enligt den gemensamma europeiska referensramen för språk (CEFR), innebär en mellannivå av språkfärdighet där individer kan förstå och uttrycka sig på ett begripligt sätt inom vardagliga ämnen. Genom att kräva språknivå B1 som minimikrav säkerställs att våra medarbetare har tillräcklig språkkompetens för att interagera med våra brukare/barn/elever, förstå deras behov och kunna kommunicera tydligt och effektivt.

Fördelarna med att införa språknivå B1 som krav för rekrytering av nyanställda är flera. Det skulle säkerställa att våra medarbetare kan förstå och bemöta brukarnas/barnens/elevernas förfrågningar och behov på ett tillfredsställande sätt. Det skulle också kunna minska risken för missförstånd eller felaktig kommunikation och hantering, vilket i sin tur kan leda till ökad brukarnöjdhet och förtroende för vår organisation. Dessutom skulle en enhetlig språknivå underlätta intern kommunikation och samarbete mellan medarbetare.

Språknivå B1 innebär en grundläggande förståelse för språket och möjlighet att kommunicera i vardagliga situationer.

Med kommunal välfärdspersonal menas i detta sammanhang verksamheter och yrken inom kontaktyrken i förvaltningarna Vård- och omsorg, Barn- och utbildning, samt Socialförvaltningen.

Undantagna är personer med svensk högskoleexamen eller yrkeslegitimation.

Språkravet omfattar alla anställningar, men undantag kan göras för anställningar kortare än en vecka. Vid undantag ansvarar respektive rekryterande chef för att planering finns för att uppnå språknivå för aktuella medarbetare.

Språkutbildningar för befintlig personal kan bedrivas på olika sätt, exempelvis med digitala verktyg eller med mer traditionell undervisning. Utifrån de olika förutsättningar som finns inom respektive förvaltning kommer två till tre olika alternativ till utbildningsmöjlighet att tas

2023-06-19

fram i syfte att säkerställa att befintliga personal uppfyller språkravet. Det är respektive chef som ska ansvara för att erbjuda språkutbildning i syfte att ge medarbetare möjlighet att nå upp till önskad språknivå.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 7 juni 2023, § 107 behandlat ärendet och föreslagit att kommunledningskontorets förslag till beslut bifalls.

Förslag till beslut på sammanträdet

Emily Munter (V) föreslår följande ändring i förslag till beslut:

Vid nyanställning inom kommunala välfärden ska kommunens rekryteringsprocess ta hänsyn till den sökandes språknivå och vid behov erbjuda språkhandledning och/eller adekvat kurs inom yrkessvenska utifrån tjänstens språkliga behov och krav.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag till beslut mot Emily Munters ändringsförslag och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag till beslut.

Efter förslag från Emily Munter (V) enas kommunstyrelsen vid dagens möte om förtydligande om att utbildning ska ske på betald arbetstid i beslutspunkt 2.

Beslut

1. Språkrav baserad på CEFR – skalan, språknivå B1, införs som en del av kommunens rekryteringsprocess avseende kommunal välfärdspersonal.
2. Kommunal välfärdspersonal som idag är befintliga medarbetare och som inte når upp till CEFR-skalan, språknivå B1, ska erbjudas språkutbildning på betald arbetstid i syfte att uppnå önskad språknivå.

Anteckning

Emily Munter (V) och Martin Lindberg (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Vänsterpartiet tycker det är bra att det blir tydliggjort att det är arbetsgivarens ansvar att medarbetare har tillräckliga språkkunskaper. Timrå kommun är ett bra exempel där vårdpersonal som inte har svenska som modersmål fått möjligheten att förbättra sina språkkunskaper på betald arbetstid. Även SpråkSam som genomfördes i sex kommuner i Stockholms län är ett bra exempel på hur kommuner kan arbeta med kompetenshöjande insatser. Vi delar även slutsatserna som Kommunal gör i sin rapport "Svenska språket - A och O inom äldreomsorgen". Det innebär att det bland annat är arbetsgivarens ansvar att skapa rätt förutsättningar för språkutvecklande arbetsplatser. Att ökade resurser krävs inom välfärden för att förbättra personalens språkkunskaper och på så sätt ökar kvaliteten i verksamheten – inte minst vad gäller omsorgskvaliteten och patientsäkerheten.

En som söker jobb inom Alingsås välfärd kan ha stor teoretisk och praktisk kompetens för yrket, men behöva stöd i det formella språket. Därför är det viktigt att kommunen tar tillvara på alla som kan och vill jobba inom vår kommunala välfärd för att ge dem rätt stöd och stärka människor, istället för att ställa ineffektiva krav och stänga ute alingsåsare från arbete och försämra integrationen. Dock anser vi att motionen i sin helhet har flertalet brister

2023-06-19

och kan komma att innebära praktiska problem vid implementering. Att vi yrkar avslag på attsats 1 är av flera anledningar. I Norrköping kommun infördes liknande förslag med resultatet att det fick dras tillbaka eftersom det förvärrade personalbristen. Att-sats 1 säger även att det är B1 (CEFR-skalan) som ska användas för bedömning. Men språkravet för B1, baserad på CEFR-skalan, kan likställas med SFI D (den högsta SFI-kursen) men SFI-kurserna är generellt inte inriktat på yrkesspråk. Att en person har ett ordförråd motsvarande B1 innebär inte att de har ett språk och ordförråd för det specifika välfärdsyrket som hen söker jobb inom. Bättre alternativ vore att vid nyanställning erbjuda, genom Komvux, kursen "yrkessvenska" som Komvux har rätt att skapa och erbjuda vid behov. Här kan återigen Timrå kommun användas som gott exempel, där har kommunen skraddarsytt en utbildning i vårdsvenska för undersköterskor och vårdbiträden, såväl fast anställda som vikarier, i hemtjänst och på äldreboenden.

Vänsterpartiet anser det viktigt att personal och brukare kan förstå varandra för att säkerställa god och patientsäker omsorg och vård. Vi behöver öka grundbemanningen inom välfärden och ta tillvara på alla som vill arbeta inom välfärden. Samtidigt som vi säkerställer rätt kompetens hos våra anställda. Språklig kommunikation handlar däremot om mer än bara ens modersmål och andraspråk, problem vid kommunikation kan även uppstå vid funktionsnedsättningar som språkstörningar. Därför anser vi att kommunen bör ta frågan till en högre och bredare nivå för att diskutera hur vi skapar ett inkluderande arbetsliv, oavsett funktion, för att få fler alingsåsare att arbeta inom välfärden.

Expedieras till

Socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden, barn- och ungdomsnämnden